

# Keskusteluun antautuminen on palkitsevaa

**Rauhan ja sovittelun tehtävissä eri puolilla maailmaa reilut parikymmentä vuotta toiminut kansanedustaja Pekka Haavisto luottaa vuorovaikutuksen mahdollisuuksiin.**

**K**ansainvälisten tehtävien toimeksiantajina ovat olleet milloin Suomen valtiolta, Euroopan unioni tai YK. Vuodesta 2016 lähtien Haavisto on toiminut Euroopan rauhaninstituutin puheenjohtajana.

Maailman kriisipesäkkeissä tapaamistaan keskustelukumppaneistaan hän puhuu ystävälliseen sävyyn myös silloin, kun kyseessä on ääriryhmän pahamaineinen johtaja, jonka kotisohvalla oli istuskellut aikoinaan myös Osama bin Laden.

Rauhanneuvottelijana hän pyrkii luomaan keskusteluyhteysttä. - Suurvallat voivat uhota sotilastoimilla, mutta kun tulee Suomesta, ei ole mitään kättä pidempää.

Erityisesti häntä kiinnostavat ihmiset ja ryhmät, jotka on määritelty mahdottomiksi.

- Kokemukseni mukaan aina kannattaa keskustella, vaikka se ei olisikaan helppoa. Ehkä olen utelias näkemään, onko ihminen voitettavissa rauhan tai rauhanomaisen kehityksen puolelle.

## **ARVOT TÖRMÄYKSESSÄ**

Konflikteissa on Haaviston mukaan loppujen lopuksi kysymys arvoista.

- Me eurooppalaiset olemme materialisteja ja ajatlemme materiaalistien elementtien, kuten veden tai maa-alueiden olevan erimielisyyksien takana. Riitojen taustalla vaikuttavat kuitenkin usein erilaiset käsitykset arvoista.

Hän siteeraa **Bertolt Brechtin** runoa 1930-luvulta: ”Uudet antennit välittävät vanhoja typeryyksiä.”

- Vaikka internetin maailmassa kehitys etenee ja tulee uusia välineitä, saattavat ennakkoluulot olla vuosisatojen takaisia. Valitettavasti Brechtin ajatus on tänäkin päivänä totta, uusi teknologia ei tee meistä sivistyneempiä.

Haaviston mukaan konfliktit kiihdytetään tänä päivänä vauhtiin vihapuheella. Sen avulla voidaan nostaa esiin ja voimistaa vanhojakin ennakkoluuloja.

Eri kulttuureilla on ollut vanhastaan omia sovittelukeinoja, jotka ovat ajan myötä jääneet taka-alalle.

Keskustellessaan sovinnon tekemisestä darfurilaisen sotapäällikön kanssa Haavisto kertoi hänelle Suomen sisällissodasta 1918, miten Teiskossa Pohjois-Hämeessä kansalaissodan jälkeen naapurit eivät puhuneet toisilleen yli 50 vuoteen.

Lapsi ei voinut ymmärtää, mistä hiljaisuus johtui. Vasta myöhemmin saattoi käsittää taustalla vaikuttaneet sodan osapuolet, punaisten ja valkoisten ryhmittymät.

Darfurilainen sotapäällikkö oli ihmeteltyt suomalaista julmuutta ja kertonut, että heidän kulttuurissaan riidat ratkaistaan yleensä neljän päivän sisällä, koska silloin on viimeistään päästävä kaivolle ja karjan laitumelle.

Haaviston ihmetellessä sitä, miksi niin ei enää toimittu, sotapäällikön vastaus oli yksiselitteinen.

- Keskustelua ja sovittelua ei enää tarvita, koska kalasnikovit ovat tehneet niin helpoksi uhata toisen henkeä.

## **OIKEUDENMUKAISUUDEN ETSIMISTÄ**

Haavistolla on kiinnostavia havaintoja rauhanprosesseista. Pitkissä neuvotteluissa on välillä väsyttävä taisteleviin sotapäälliköihin, ja tilannetta on pyritty parantamaan ottamalla pakolaisleireiltä mukaan ”rauhaa rakastavia” naisia.

Vaikutus onkin ollut yllättäen päinvastainen. Pakolaisleireiltä tulleet neuvottelijat ovatkin olleet militantimpia kuin sotapäälliköt.

- Olen verrannut pakolaisleirejä kotirintamaan, missä mielipiteet ja asenteet saattavat olla kovia. Mielessäni on myös Suomen talvisota, miten miesten ja poikien taistelut elettiin vahvasti kotirintamalla.



Yllättäviä asioita on tullut vastaan myös Afrikassa. Siellä käytettiin neuvotteluissa kehitystä rauhan houkuttimena. Alkeellisista olosuhteista tulevat ihmiset kysyvät aidosti, mitä se kehitys on.

Rauhanprosessin synnyttäminen on tasapainoilua eri osapuolien kanssa, koska yhteisen luottamuksen luominen edellyttää tasapuolisuutta.

- Kaikissa kulttuureissa ja uskonnoissa rauhalla ja oikeudenmukaisuudella on suuri arvo. Rauha on rauhaa vain, jos se on oikeudenmukainen rauha. Käsitukset oikeudenmukaisesta rauhasta vaihtelevat, Pekka Haavisto kertoo.

---

*- Kaikissa kulttuureissa ja uskonnoissa rauhalla ja oikeudenmukaisuudella on suuri arvo. Rauha on rauhaa vain, jos se on oikeudenmukainen rauha.*

---

#### **EI OLE RIKOLLISTA TOIVOA JA ETSIÄ**

Haaviston mukaan kaikki voivat tehdä rauhantyötä.

- Jokaisen ihmisen vaikutusmahdollisuus on siinä omassa lähipiirissä.

Hän kannustaa katsomaan asioita laajemmassa viitekehyksessä ja samais-tumaan ihmisiin, jotka joutuvat esimerkiksi lähtemään omasta kodistaan ja kylästään vieraaseen kulttuuriin.

- Ei ole rikollista toivoo parempaa elämää ja lähteä sitä etsimään. Se on ihmissuonteen mukaista, suomalaisetkin ovat niin tehneet.

Ihmisyteen kuuluu Haaviston mukaan erilaisuuden sietäminen.

- Inhimillinen suhtautuminen ihmisiin, erilaisiin kulttuureihin ja uskontoihin ei uhkaa meidän perusarvojamme, vaan päinvastoin vahvistaa niitä, koska silloin me toimimme arvojemme mukaan. Ovathan lähimmäisen-rakkaus ja hädänalastaisten auttaminen arvojamme? Pekka Haavisto kysyy.

**Johanna Sointula**